

Diarienummer: HSNB 2019-00334 - II

Ärende: Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Bräcke diakoni och Västra Götalandsregionen, genom Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd, gällande stödgrupper för barn och familjer i sorg och saknad

Parter: Avtalet tecknas mellan

- Bräcke diakoni, organisationsnummer 857200-3104
- Västra Götalandsregionen, genom Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd, organisationsnummer 232100-0131

Vår gemensamma samhällsutmaning

Västra Götalandsregionen och Bräcke diakoni har valt att samverka kring samhällsutmaningen "barn som förlorat en förälder i förtid". Varje år drabbas cirka 3500 barn i Sverige, och uppskattningsvis mellan 400 och 500 barn i Västra Götaland.

Att mista en familjemedlem är något som påverkar hela familjen. Barn och unga som förlorat en förälder har i långtidsuppföljningar funnits rapportera en ökad psykisk ohälsa i form av depression, sömnsvårigheter, utmattning, ängslighet och olika former av missbruk jämfört med dem som inte upplevt en sådan förlust [4]. Risken att utveckla psykisk ohälsa är särskilt stor om sorgen är obearbetad, eller "komplicerad". "Komplicerad sorg" innebär att den normala sorgereaktionen inte självläker med tiden utan fortgår med oförändrad styrka. Hälso- och sjukvårdande insatser har visats ha gynnsamma effekter vid komplicerad sorg [3]. Inom Västra Götalandsregionen ges dessa insatser inom första linjens vård.

Majoriteten av dem som drabbas får dock en "normal" sorgereaktion som självläker över tid. Att delta i en familjebaserad stödgrupp för bearbetning av den normala sorgereaktionen har visats vara hjälpsamt med gynnsamma effekter vid utvärdering både direkt och efter längre tid [1, 2, 4]. Syftet med dessa stödgrupper är att förhindra att obearbetade känslor utvecklas till komplicerad sorg. Möjlighet ges här att träffa andra som har liknande erfarenheter och får möjlighet att prata om sina känslor och tankar.

Bräcke diakoni erbjuder en metodbaserad [1] stödgruppsverksamhet som vänder sig till barn, unga och vuxna. Den kvarvarande familjen kan här hitta ett sätt att fungera igen i sin nya konstellation. Insatserna som ges är inte behandlande och inledande intervjuer säkerställer att deltagarna befinner sig i en "normal" sorgprocess. Om komplicerade sorgprocesser identifieras hänvisas dessa till rätt vårdinstans.

Samverkan mellan VGR och Bräcke diakoni kring denna samhällsutmaning har funnits sedan 2010 och syftet är att kunna bredda Västra Götalandsregionens utbud av kvalitetssäkra insatser för barn och unga som drabbas när en förälder avlider i förtid. Insatserna förväntas ge en hälsofrämjande och förebyggande effekt som på såväl kort som lång sikt ska minska risken för att behov av hälso- och sjukvårdande insatser uppstår om det kan undvikas. Det är båda parter gemensamma önskan att genom föreslaget IOP lära av varandras verksamheter och tillsammans utveckla regionens totala utbud av stödinsatser för barn i sorg.

Referenser

- [1] Henoch, I., Berg, C. and Benkel, I (2015). The Shared Experience Help the Bereavement to Flow: A Family Support Group Evaluation. *American Journal of Hospice and Palliative Medicine* 33(10). DOI: 10.1177/1049909115607204
- [2] Sandler, I.N mfl (2010). Long-Term Effects of the Family Bereavement Program on Multiple Indicators of Grief in Parentally Bereaved Children and Adolescents. *Journal of Consulting and Clinical Psychology* 78(2):131-43. DOI: 10.1037/a0018393
- [3] Currier, J. M., Neimeyer, R. A., & Berman, J. S. (2008). The effectiveness of psychotherapeutic interventions for bereaved persons: A comprehensive quantitative review. *Psychological Bulletin*, 134(5), 648–661. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.5.648>
- [4] Lundberg, T (2019). Psychosocial well-being in bereavement among family members with a special focus on young adults who have lost a parent to cancer. Doctoral thesis, Karolinska Institutet. URI: <http://hdl.handle.net/10616/46861>

Målgrupp

Målgruppen är barn 8–12, tonåringar, unga vuxna och föräldrar från en familj där en förälder eller annan vårdnadshavare har oväntat avlidit till följd av sjukdom, olycka eller suicid. Familj definieras utifrån det som en person menar är dennes familj. Insatserna erbjuds till hela familjen att ta del av tillsammans. Under själva gruppverksamheten delas dock familjen upp i parallella grupper utifrån ålder. I gruppen för Unga Vuxna finns även möjlighet att gå utan förälder.

Deltagare ska befinna sig i en "normal" sorgeprocess. Deltagare som uppvisar tecken på "komplicerad sorg" ska hänvisas till rätt instans i vården. Genom följande IOP-samverkan bidrar båda parter genom sina unika kompetenser till möjligheten att erbjuda rätt nivå på insatser.

Stödverksamheten ska vara tillgänglig för samtliga invånare i Västra Götalandsregionen. Särskilda insatser under de första avtalsåren ska göras i samverkan för att sprida information om insatserna och konceptet i västra hälso- och sjukvårdsnämndens områden. Deltagares geografiska hemvist ska följas upp under avtalets gång och möjligheter att öka tillgänglighet till insatsen föreslås.

Verksamheten ska vara placerad i lämplig lokal inom Göteborgs Stad. Närhet till goda allmänna kommunikationer, samt tillgänglighet för personer med olika ska beaktas. Byte av lokaler ska meddelas till avtalsansvarig handläggare.

Värdegrund för partnerskapet

Detta partnerskap bygger på respekt för varandras olika förutsättningar och grundar sig på öppenhet mellan parterna. Avtalet följs upp genom en pågående dialog, som kännetecknas av ömsesidig tillit, lyhördhet, förståelse och respekt för varandra samt långsiktighet och transparens. Parterna ska i dialogen säkerställa att verksamhet och insatser bedrivs i enlighet med principerna för IOP. Båda parter önskar att avtalet mynnar ut i ett gemensamt lärande och utveckling av de insatser som riktas mot målgruppen, för målgruppens bästa.

Åtagande

Bräcke diakoni åtar sig genom följande IOP att erbjuda verksamhet med stödgrupper enligt en särskild metod för målgruppen. Den särskilda metoden, som erbjuder en väl etablerad struktur med sju gruppstillfällen, vart och ett med ett speciellt tema, är utvärderad med goda resultat. Genom att dela erfarenheter i en sorgeprocess och få möjlighet att tala om svåra tankar och känslor får deltagarna bekräftat att de inte är ensamma i sina upplevelser. De får även hjälp att hitta sin berättelse för att kunna hålla kvar anknytningen till den bortgångna föräldern/familjemedlemmen.

Gruppledare kommer från flera, olika professioner (sjuksköterska, socionom, lärare, diakon) för att tillgodose behov från olika kompetenser. Gruppledarna fördelas i grupperna utifrån kunskap och intresse, samt gruppernas storlek. Varje grupp har minst två gruppledare, i barngruppen kan behövas mellan två till fyra gruppledare beroende på gruppen storlek, eftersom barn kan behöva gå ifrån och göra annat då koncentrationen avtar.

Västra Götalandsregionen åtar sig att genom berörda verksamheter inom hälso- och sjukvård hålla sig informerade om Bräckes verksamhet, och vid iakttaget behov hänvisa patienter till möjligheten att söka dig. Västra Götalandsregionen åter sig även att genom berörda verksamheter inom hälso- och sjukvård föra dialog med Bräcke diakoni och vid behov från dem ta emot och hänvisa patienter med behov av hälso- och sjukvårdsinsatser.

Båda parter åtar sig att delta i utveckling av respektive verksamhet utifrån lärande som fångas genom samverkan samt att respektera och stödja gränsen mellan det normala och det patologiska i en sorgereaktion.

Tidsperiod

Avtalet gäller för perioden 2021-01-01 – 2022-12-31 med möjlighet till 2 års förlängning om båda parter är överens om detta.

Samverkan genom uppföljning

Uppföljning av följande avtal görs löpande i en referensgrupp. I referensgruppen ingår följande funktioner:

- Verksamhetsansvarig på Bräcke diakoni
- Senior handledare/utvecklingsansvarig av stödgrupperna på Bräcke diakoni
- Regionutvecklare från Kunskapscentrum Psykisk Hälsa (KPH)
- Kurator med erfarenhet från palliativ vård, VGR
- Kurator med erfarenhet från elevhälsan, Göteborgs Stad
- Avtalsansvarig handläggare, Koncernkontoret

Genom referensgruppen ska lärande och utvecklingsmöjligheter kring den gemensamma samhällsutmaningen fångas upp och spridas till berörda verksamheter. Referensgruppen ska träffas minst en gång/termin. Kallelse till extrainsatta möten kan ske på förekommen anledning och kontakt kan även ske genom annan kommunikation vid behov mellan möten. Ansvarig för att sammankalla referensgruppen är avtalsansvarig handläggare på Koncernkontoret. Resultat av IOP-samverkan ska återkopplas till Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd inför eventuell förlängning samt vid avtalsperiodens slut.

Bräcke diakoni ska även upprätta en årsberättelse/verksamhetsplan vid årets slut, som överlämnas till avtalsansvarig handläggare Koncernkontoret, VGR senast den 15 februari.

Verksamhetsansvar

Bräcke diakoni är verksamhetsansvarig för stödgrupperna. Verksamheten ska ledas av chef, motsvarande verksamhetschef inom hälso- och sjukvård (SOSFS 1997:8). Bräcke diakoni är vårdgivare enligt patientsäkerhetslagen {2010:659} kapitel 1, paragraf 3.

Arbetsgivaransvar

Bräcke diakoni är arbetsgivare och svarar för att gällande lagar, författningar och avtal följs. Bräcke diakoni följer gällande kollektivavtal.

Ekonomi

Det totala avtalsvärdet uppskattas till 513 000 SEK/år. Parterna finansierar gemensamt avtalet genom följande fördelning:

Västra Götalandsregionen, genom Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd, bidrar med 280 000 SEK/år. Summan justeras årsvis enligt vårdprisindex (VPI) som fastställs av Sveriges kommuner och regioner (SKR). Det VPI som används är föregående års indexsiffra, dvs. för 2021 används VPI för 2020.

Bräcke diakoni bidrar med resurser till ett värde av 233 000 SEK/år. Resurserna består av

- Lokaler
- Utbildad personal (gruppleledarkompetens och erfarenhet av metoden)
- Metodutveckling enligt forskning och beprövad erfarenhet (evidens)
- Samordning/rekrytering av gruppledare och grupper
- Arvodering till gruppledarna
- Tryck och spridning av informationsmaterial
- Förtäring vid träffarna

Bräcke diakoni fakturerar Västra Götalandsregionen halvårsvis

Tolkservice

Bräcke diakoni ska tillhandahålla tolk till deltagare som inte förstår eller kan uttrycka sig på svenska språket. Bräcke diakoni ska anlita Tolkförmedling Väst, som Västra Götalandsregionen har avtal med (www.tolkformedlingvast.se/). Västra Götalandsregionen svarar för dessa tolkkostnader.

Avvikelser

Avvikelser från avtalet, till exempel verksamhetsplan och budget, ska anmälas skriftligt till företrädare för båda parter (avtalsansvarig handläggare på Koncernkontoret, samt verksamhetsansvarig på Bräcke diakoni). Avvikelser ska hanteras i första hand genom dialog i referensgruppen. Allvarliga avvikelser rapporteras vidare och hanteras i Bräcke diakonis styrelse, samt Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd. Nödvändiga förändringar av avtalet ska, efter dialog, godkännas på rätt nivå innan de genomförs.

Avvikelser som rör patientsäkerhet, såsom synpunkter och klagomål, ska hanteras av ansvarig verksamhetsföreträdare/motsvarande verksamhetschef. Västra Götalandsregionen ska informeras om allvarliga avvikelser och eventuella LexMaria anmälningar.

Möjlighet till omförhandling

Om någon av parterna inte uppfyller villkoren för överenskommelsen eller brister i sina åtaganden, eller väsentligt ändrade omständigheter inträffar, så äger båda parterna rätten att när som helst under avtalsperioden begära omförhandling, alternativt säga upp avtalet. Om avtalet sägs upp gäller nio månaders uppsägningstid.

Kontaktpersoner

För frågor som rör avtalets innehåll eller utformning, var god kontakta någon av följande funktioner:

Västra Götalandsregionen

Avtalsansvarig handläggare, Koncernkontoret, Västra Götalandsregionen *Bräcke diakoni*

Ansvarig firmatecknare

- Direktör
- Valfärdsstrateg

Underskrifter

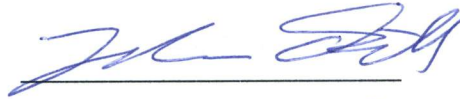
Detta IOP har upprättats i två likalydande exemplar av vilka parterna tagit varsitt.

Direktor Bräcke diakoni

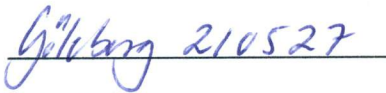
Ordförande, Göteborgs hälso-och sjukvårdsnämnd

Namn Helene Melhörn

Namn Johan Fält

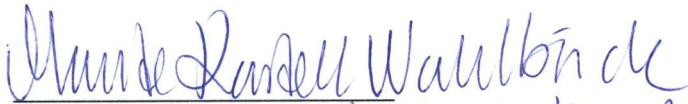

Ort och datum

Ort och datum

Välfärdsstrateg Bräcke diakoni

Namn Maude Karden Wahlbäck

Ort och datum